

Onderzoek naar Mobiliteit
state of mind arbeidsmarkt

(werknemer perspectief)

Juni 2008

Management Samenvatting

Vertraging door files en het openbaar vervoer

De malaise op de weg is groot

Een substantieel deel van Nederland kampt met files of vertraging in het openbaar vervoer. 12% minimaal om de dag, wat neer komt op zo'n 1 miljoen mensen. In totaal bijna 2 miljoen werknemers hebben minimaal wekelijks last van files of vertraging in het openbaar vervoer. In het afgelopen half jaar zijn ruim 70.000 mensen van baan veranderd vanwege dit probleem. En die trend gaat zich voortzetten, want afgelopen week hebben weer meer dan één miljoen werknemers de grens bereikt van de reistijd die ze als maximaal zien. In totaal zijn er bijna een half miljoen werknemers voor wie deze situatie reële aanleiding is om binnenkort van baan te veranderen. Dat zijn er minstens drie keer zoveel als mensen die om die reden denken aan verhuizen. Overigens heeft heel Nederland, met uitzondering van het Noorden, last van files en vertraging in het OV. Het probleem concentreert zich dus niet alleen in het Westen des lands.

Steeds meer files, steeds langere files

1,3 miljoen werknemers hebben hun reistijd de afgelopen 5 jaar steeds meer zien toenemen als gevolg van files of vertraging in het openbaar vervoer. Het merendeel binnen deze groep is dan ook niet tevreden met de tijd die men kwijt is om van en naar het werk te reizen. De langere reistijd gaat nu vooral ten koste van vrije tijd, maar ook werktijden, een goede nachtrust, de partner en zelfs de kinderen blijven niet buiten schot. 37% van de werknemers met frequente vertraging besteedt week in week uit minder tijd dan men lief is aan de partner en 21% aan de kinderen. Daarnaast slapen ruim 600.000 werknemers *elke* nacht minder dan men lief is als gevolg van de dagelijkse vertraging. Voor circa 800.000 werknemers gaat het bovendien wekelijks ten koste van werktijd zelf.

Werkgever zou meer thuiswerkmogelijkheden kunnen bieden om reistijd te beperken

Meer flexibele werktijden en meer thuiswerkmogelijkheden zouden wellicht uitkomst kunnen bieden volgens veel werknemers met vertraging. Werkgevers zouden dit wellicht meer kunnen oppakken. Circa de helft van de werknemers met wekelijks vertraging geeft aan dat hun werkgever onvoldoende thuiswerkmogelijkheden biedt. Het is bovendien opvallend dat ongeveer een kwart van de werknemers met wekelijks vertraging aangeeft dat hun werkgever het niet toestaat werktijden flexibel in te vullen, terwijl de helft hier wel behoefte aan heeft.

Houding ten aanzien van kilometerheffing sceptisch

Is kilometerheffing dan wellicht de oplossing voor het probleem? Alhoewel de kilometerheffing in eerste instantie niet bedoeld is om het fileprobleem op te lossen, wordt het wel zo gepresenteerd. De invoering ervan leeft echter nog niet echt onder zowel werkgevers als werknemers. Bovendien is men vrij sceptisch. Driekwart van de werknemers heeft er weinig vertrouwen in dat dit het fileprobleem gaat oplossen. Bovendien denkt slechts één op de tien werknemers dat hun werkgever het gebruik van de auto zal ontmoedigen. Sterker nog, één op de vijf werknemers denkt dat de werkgever de eventuele extra kosten door de kilometerheffing (deels) aan de werknemer zal doorrekenen.

De andere kant van de medaille: voor meerderheid werknemers is vertraging geen groot issue

Het geschetste probleem is groot, maar betreft toch een relatief klein deel van de werkzame bevolking. De helft van de werknemers in Nederland woont binnen een straal van 15 kilometer van het werk. Bovendien heeft meer dan de helft hoogstens incidenteel last van vertraging. Files en vertraging in het openbaar vervoer is dan ook voor veel werknemers *geen* groot issue.

2

b l a u w

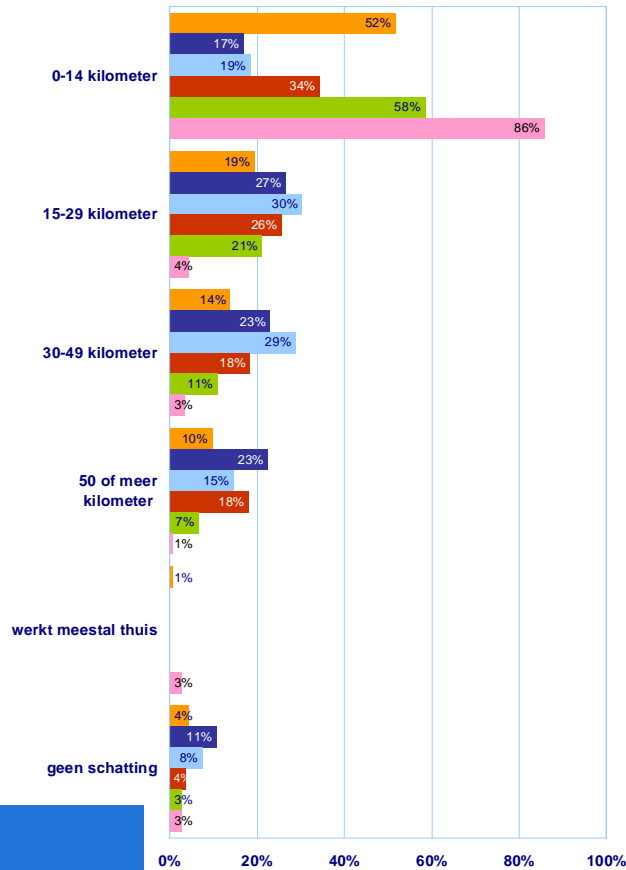
research

randstad

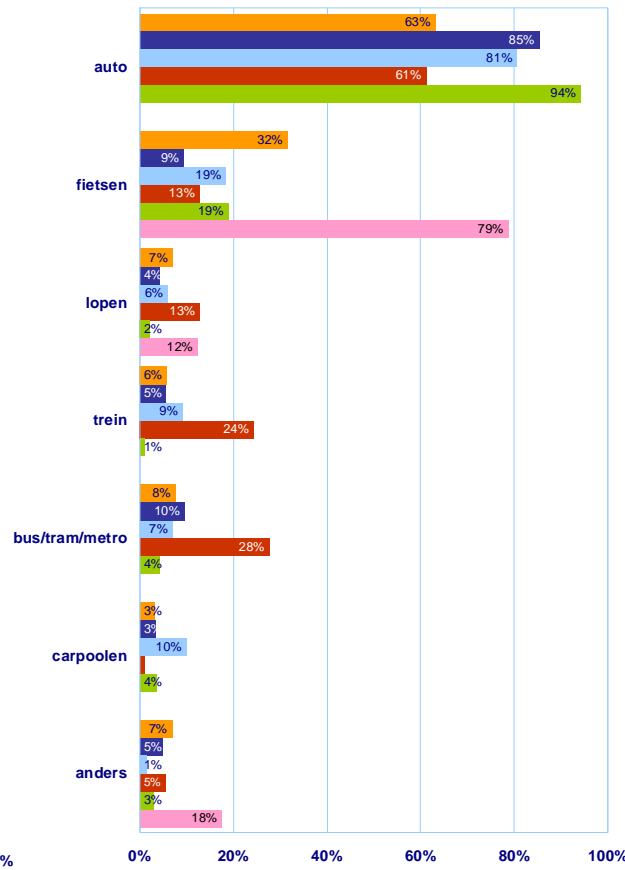
1 Vertraging door files en OV

1.1 Woon-werkverkeer

Woonwerk afstand

Type woon/werk verkeer

HELFT WERKNEMERS WOONT BINNEN FIETSAFSTAND VAN HET WERK

- De helft van de werknemers in Nederland woont binnen een straal van 15 kilometer en daarmee binnen fietsafstand van het werk. Een derde van de werknemers pakt uiteindelijk ook daadwerkelijk de fiets.

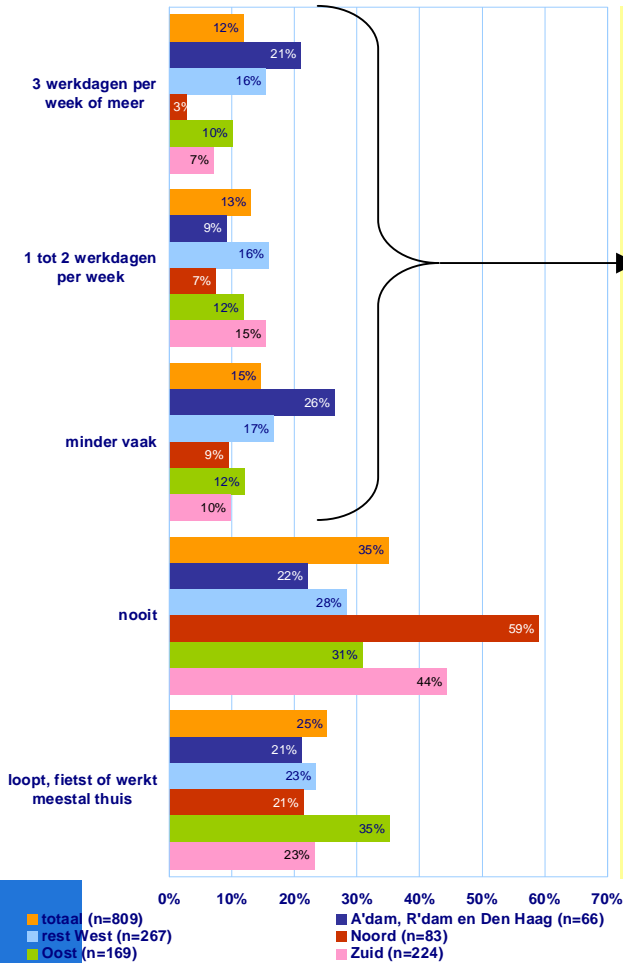
- De auto is toch duidelijk het meest gebruikte vervoermiddel. Bijna twee op de drie werknemers neemt de auto naar het werk. Daarmee wint de heilige koe het ruim van het openbaarvervoer.

- Het carpoolen laten de meeste werknemers voor wat het is.

3

1.2 Vertraging

Frequentie vertraging

Reizen met de auto of het OV en minimaal maandelijks vertraging:

Reistijd zonder vertraging (heen en terug)

1 uur en 21 minuten

Reistijd laatste keer (heen en terug)

1 uur en 46 minuten

Maximale acceptabele reistijd zonder vertraging (heen en terug)

1 uur en 18 minuten

Maximaal acceptabele reistijd met vertraging (heen en terug)

2 uur en 5 minuten

Grens overschreden laatste keer heen en terug?

Ja	28%
Grens bereikt	7%
Nee	65%

BIJNA 2 MILJOEN WERKNEMERS HEBBEN WEKELIJKS LAST VAN FILES OF VERTRAGING IN HET OV

• Wanneer men geen vertraging heeft, zijn werknemers gemiddeld 1 uur en 21 minuten per dag onderweg om van en naar het werk af te reizen (heen en terugreis samen). Daarmee zit men op de grens, want eigenlijk wil men gemiddeld maximaal 1 uur en 18 minuten per dag kwijt zijn aan woon-werkverkeer zonder vertraging.

• 12% van alle werknemers in Nederland heeft elke werkweek minimaal drie dagen of meer te kampen met een langere reistijd als gevolg van files en vertraging in het openbaar vervoer. In totaal is een kwart van alle werknemers wekelijks minimaal 1 keer per week langer onderweg van of naar het werk. De helft (45%) zit minimaal maandelijks langer dan noodzakelijk in de auto of de trein/bus/metro.

• Vragend naar de omvang van de reistijd de laatste keer dat men van en naar het werk ging, blijkt dat men gemiddeld in totaal 25 minuten vertraging opliep (heen en terug samen). Daarmee blijft de totale reistijd met vertraging ruim binnen het maximaal toelaatbare van 2 uur en 5 minuten. Toch bleek 35% de grens te hebben bereikt waarbij men zo lang onderweg is dat men op zoek zou gaan naar een andere baan dichterbij huis.

• Overigens heeft heel Nederland, met uitzondering van het Noorden, last van files en vertraging in het OV. Het probleem concentreert zich dus niet alleen in het Westen des lands.

• Voor de meerderheid van de werknemers is vertraging echter geen groot issue: 35% van de werknemers heeft überhaupt nooit te maken met file of vertraging, terwijl men met de auto of het OV reist. 15% staat slechts enkele keren per maand in de file of heeft vertraging in het openbaar vervoer. Bovendien gaat één op de vier werknemers uitsluitend met de fiets of de benenwagen naar het werk. Het afgelopen half jaar is de woon-werkafstand dan ook voor slechts 1% van alle werknemers ook daadwerkelijk een reden geweest om van baan te veranderen.

1.3 Attitude reistijd

Ik werk bij voorkeur 'om de hoek'.

Het reizen van en naar mijn werk zie ik als een moment van ontspanning.

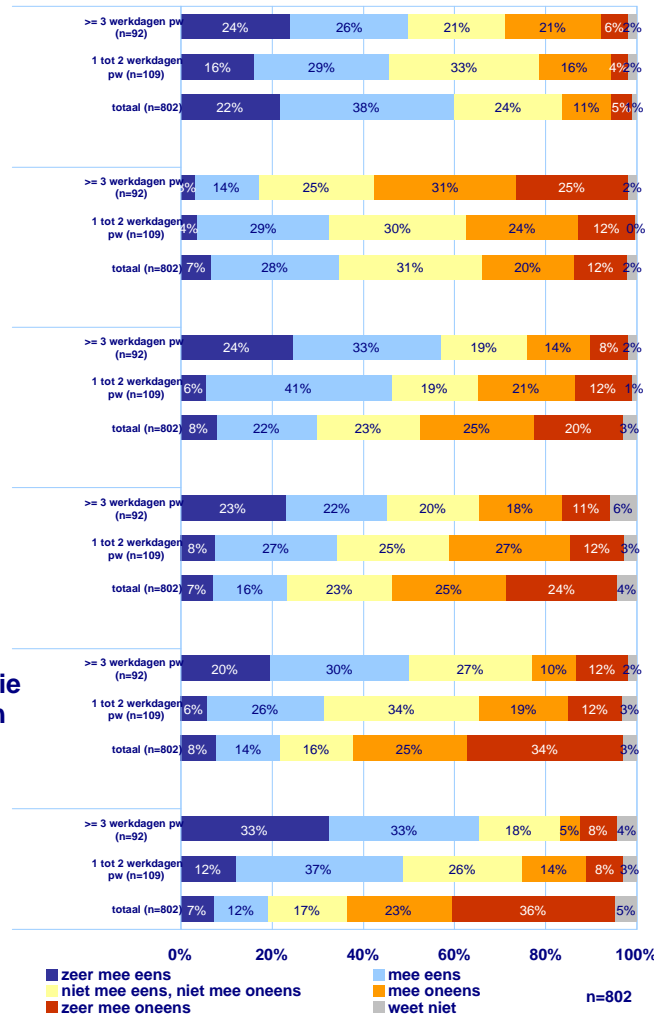
Ik heb behoefte aan meer flexibele werktijden.

Ik heb behoefte aan meer thuiswerkmogelijkheden.

Ik ben ontevreden over de tijd die het mij meestal kost om van en naar mijn werk te reizen.

Mijn reistijd is de afgelopen 5 jaar steeds meer toegenomen door files en/of vertraging in het openbaar vervoer.

Attitude reistijd

WERKNEMERS DIE WEKELIJKS IN DE FILE STAAN, ZIEN DAT HET PROBLEEM TOENEEMT

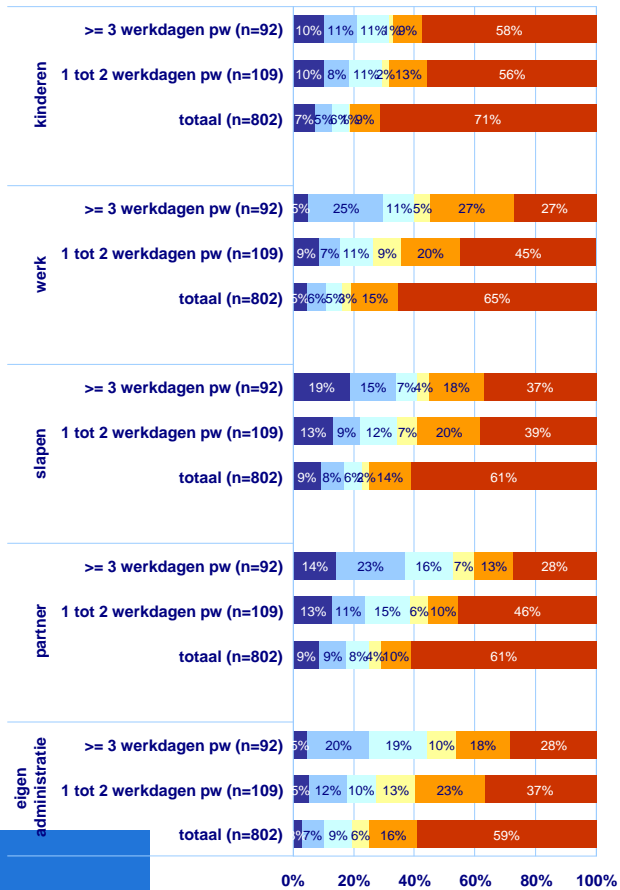
- Eén op de drie werknemers ervaart het reizen van en naar het werk als moment van ontspanning. Toch wonen zes op de tien werknemers het liefst "om de hoek".

- Op de vorige sheet is aangegeven dat een substantiële minderheid wekelijks te maken heeft met vertraging, maar dat driekwart van de werknemers er eigenlijk nauwelijks hinder van ondervindt. Voor de substantiële minderheid neemt het probleem wel toe. Twee op de drie werknemers met wekelijks vertraging geven aan dat de reistijd de afgelopen 5 jaar steeds meer is toegenomen als gevolg van files of vertraging in het openbaar vervoer. Het merendeel binnen deze groep is dan ook niet tevreden met de tijd die men kwijt is om van en naar het werk te reizen.

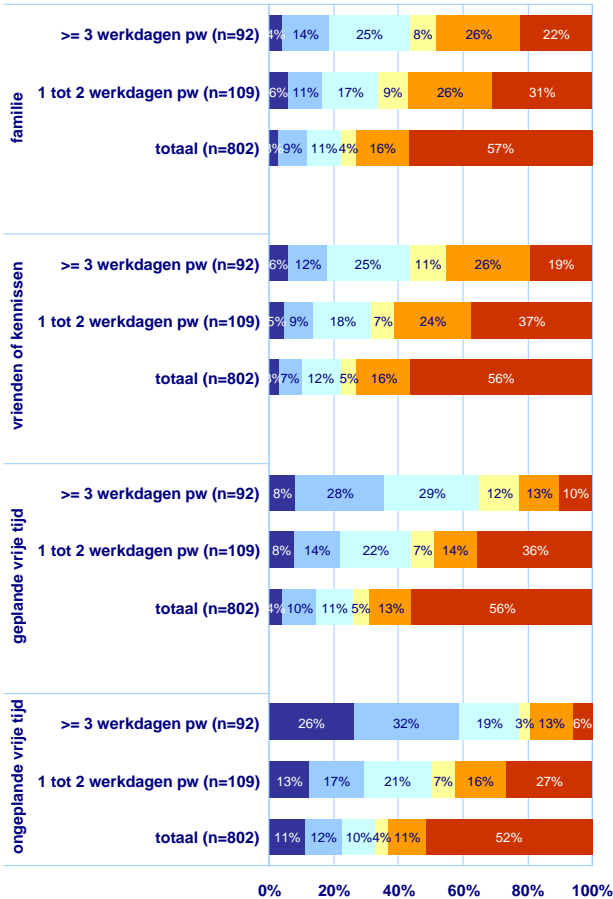
- Flexibele werktijden en meer thuiswerkmogelijkheden zouden wellicht uitkomst bieden volgens veel werknemers met vertraging.

1.4 Welke offers doet men door de reistijd?

Kosten reistijd

Kosten reistijd (2)

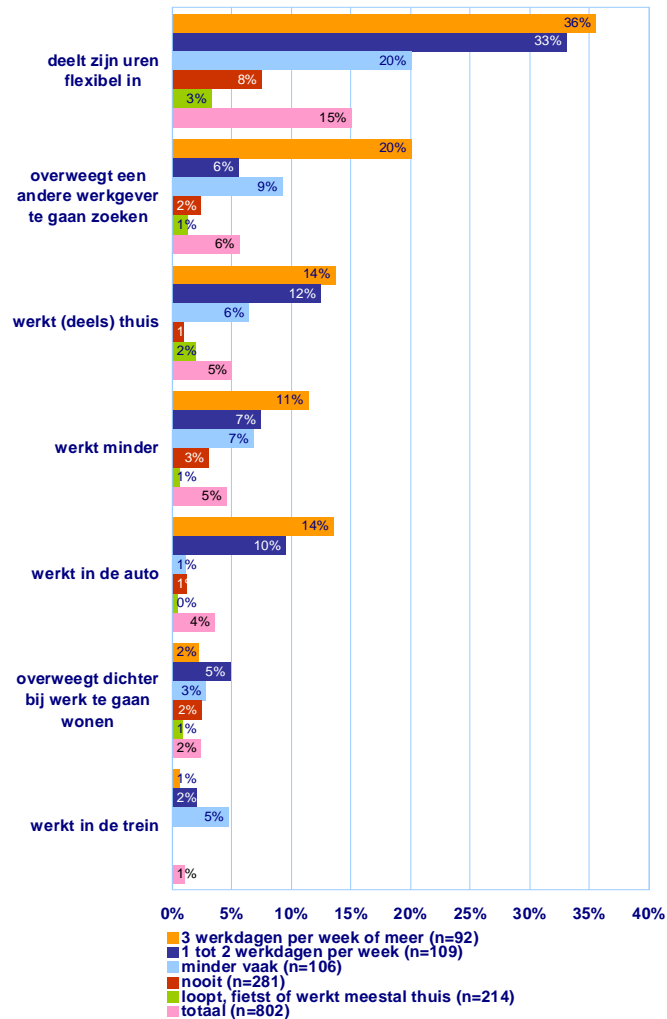
REISTIID GAAT TEN KOSTE VAN VRIJE TIJD

• Voor bijna de helft van de werknemers brengt de reistijd geen negatieve gevolgen met zich mee.

• Het zijn vooral de werknemers met minimaal drie werkdagen per week vertraging die hiervoor wel een prijs betalen. Maar liefst een vijfde binnen deze groep slaapt *elke* werkdag minder dan men lief is als gevolg van de dagelijkse vertraging. Drie op de tien werknemers binnen deze groep geven aan dat het bovendien wekelijks ten koste gaat werktijd zelf. 37% besteedt daarnaast week in week uit minder tijd dan men lief is aan de partner en 21% aan de kinderen. De reistijd die men kwijt is gaat echter vooral ten koste van vrije tijd.

1.5 Past men zich aan?

Aanpassingen agv reistijd

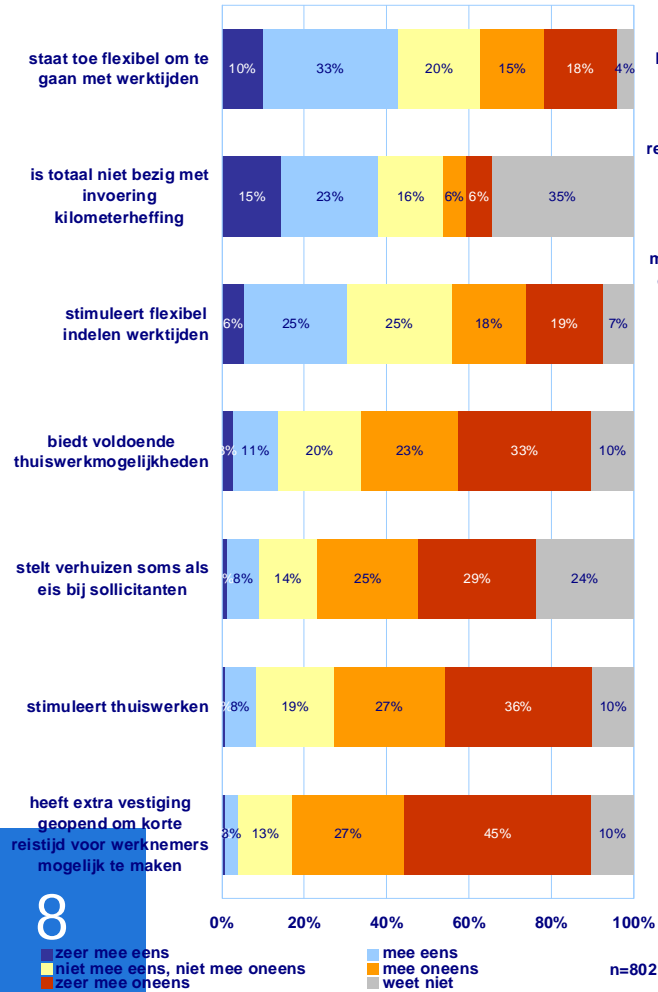
CIRCA HALF MILJOEN WERKNEMERS OVERWEGEN ANDERE WERKGEVER TE ZOEKEN AGV REISTIJD

- 6% van alle werknemers overweegt als gevolg van een langere reistijd een andere baan dichterbij huis te zoeken. Uiteindelijk heeft, zoals eerder aangegeven, 1% van alle werknemers dit ook daadwerkelijk gedaan het afgelopen half jaar.

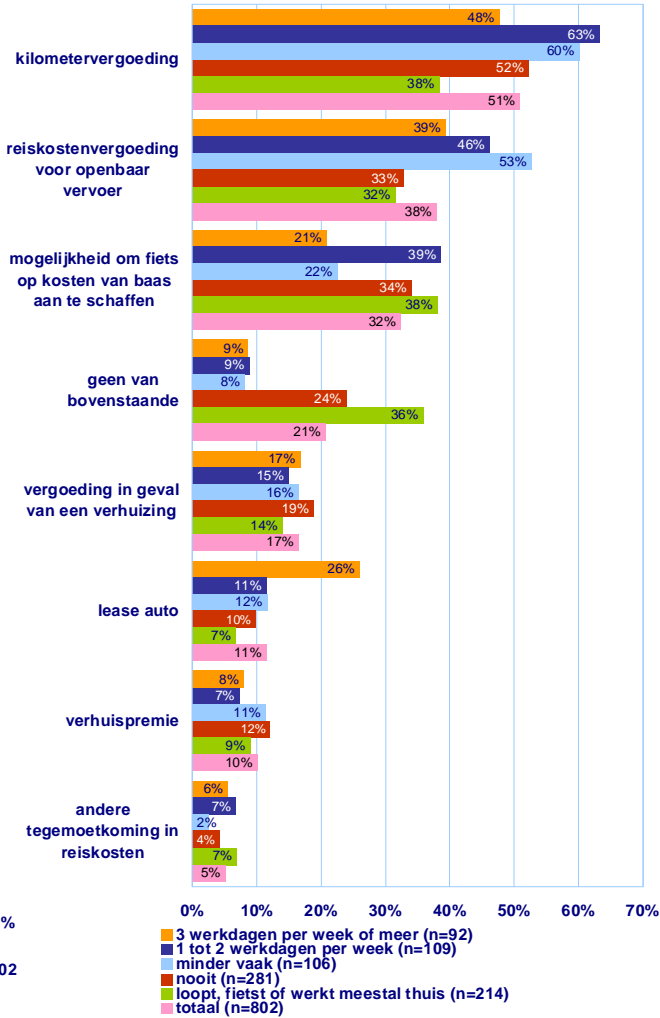
- Binnen de groep met de meeste vertraging overweegt 20% de overstap te maken naar een andere werkgever om van de lange reistijden af te zijn. Verhuizen om daarmee dichterbij de werkgever te gaan wonen ziet men nauwelijks als oplossing (2%). Om de offers die men moet maken door de vertraging zoveel mogelijk te beperken deelt 36% van deze werknemers zijn uren flexibel in. 11% werkt structureel minder en 14% compenseert door te werken in de auto.

1.6 Houding werkgevers

Houding werkgever en reistijd

Reiskosten vergoedingen

MEER THUISWERKMOGELIJKHEDEN BIEDEN OM REISTIJD TE BEPERKEN

• De meeste werkgevers hebben een bepaalde tegemoetkoming in de reiskosten. Voornamelijk betreft het kilometervergoeding of een vergoeding voor OV. Een derde van de werknemers geeft dat hun werkgever de mogelijkheid biedt om op kosten van de zaak een fiets aan te schaffen.

• Het komt naar men weet niet vaak voor dat de werkgever verhuizen als eis stelt aan sollicitanten. Een vergoeding in geval van een verhuizing komt vaker voor (17%). De markt lijkt zich wat dat betreft bovendien zelf te reguleren aangezien negen van de tien werknemers binnen 50 kilometer van het werk wonen.

• Andere manieren waarop de werkgever werknemers tegemoet kan komen in het beperken van de reistijd zijn het stimuleren van thuiswerken en flexibel werken. Werkgevers zouden dit wellicht meer kunnen oppakken. Circa de helft van de werknemers met wekelijks vertraging geeft aan dat hun werkgever onvoldoende thuiswerkmogelijkheden biedt. Het is bovendien opvallend dat ongeveer een kwart van de werknemers met wekelijks vertraging aangeeft dat hun werkgever het niet toestaat werktijden flexibel in te vullen, terwijl de helft hier wel behoefte aan heeft (niet in de grafiek).

• De kilometerheffing als mogelijke oplossing voor het file probleem en daarmee beperken van de reistijd leeft volgens veel werknemers nog niet bij de werkgever.

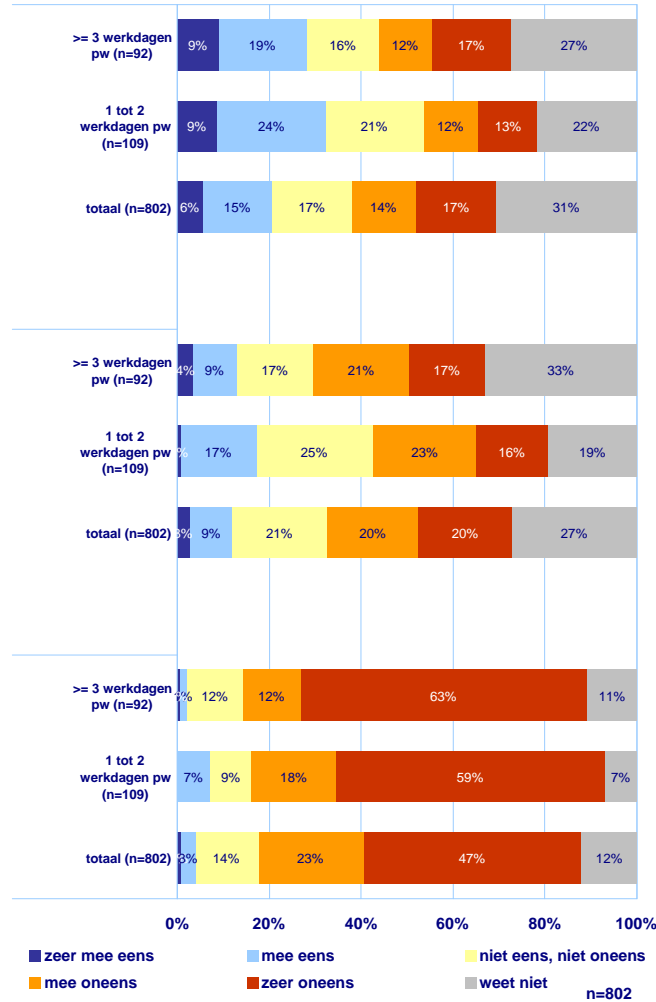
1.7 Kilometerheffing

Eventuele extra kosten voor mijn werkgever door de kilometerheffing schuift mijn werkgever waarschijnlijk (deels) op mij af.

Door kilometerheffing zal mijn werkgever het gebruik van de auto ontmoedigen.

Kilometerheffing gaat het fileprobleem oplossen.

Attitude kilometerheffing

KILOMETERHEFFING GAAT HET FILEPROBLEEM NIET OPLOSSEN

- Alhoewel de kilometerheffing in eerste instantie niet bedoeld is om het fileprobleem op te lossen wordt het wel zo gepresenteerd. Op de vorige sheet blijkt dat de invoering ervan nog niet echt leeft onder werkgevers. Hetzelfde geldt eigenlijk voor werknemers.

- Bovendien is men er ten aanzien van de fileproblematiek vrij sceptisch over. Driekwart van de werknemers heeft er weinig vertrouwen in dat dit het fileprobleem gaat oplossen. Ook denkt slechts één op de tien werknemers dat hun werkgever het gebruik van de auto zal ontmoedigen. Sterker nog, één op de vijf werknemers denkt dat de werkgever de eventuele extra kosten door de kilometerheffing (deels) aan de werknemer zal doorrekenen.